

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház. I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Lemberger Armin.
Főmunkatárs: Schön Ödön.

Előfizetési árak
Égészévre 5 frt., félévre 2 frt 50 kr., negyedévre
1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Tornaügy.

Tulajdonképen úgy kellett volna a czímet írni, hogy „Népiskoláink tornaügye“ vagy „Gyermekeink testi nevelése“, azonban féltem, nehogy a nyájas olvasó büvéssznek, vagy csalónak tartson, aki arról tud és akar beszélni, ami nincs és ami városunknak szegénye ma a XIX. század legvégén, amikor orvosok, paedagogusok és laikusok egyaránt emlegetik a testi nevelés elkerülhetlenül szükséges voltát.

Az államok, városok, általában a közösségek vagyonát ma már nem becsülik azon kincsek szerint, melyeket maguknak főlhalmoztak, hanem teherviselési, vagyis adózó képességük szerint, ami nagyon természetes is, mert minden érték, mely nem hozza meg busás hasznát, holt tőke, melynek értéke ha nem is csökken, de bizonytalannal nem gyarapodik. Ellenben nagy gazdagságot képez az adózó polgárok összessége, mely fárad, dolgozik, küzködik, hogy kenyerét megszerezze, hogy ruházkodjék és megfizesse adóját. Ez a munka, mely napról-napra megújul és napról-napra új hasznót hoz az egyesnek és az összesnek egyaránt az az érték, amelyet meg kell becsülni mindannyiunknak nemcsak humanisztikus, hanem nemzetgazdasági szempontból is.

Valamint az okos gazda mindent elkövet, hogy birtokát minél jövedelmezőbbé tegye és e célból nem kiméli sem va-

gyonát, sem idejét, sem fáradságát, úgy az államnak és a kisebb társaságoknak is mindent el kell követni arra nézve, hogy vagyionuk — az adózó polgárok képessége — minél nagyobb legyen. De miből áll a nép adózó képessége? miből másból, mint az egyén munkaképességéből.

A munkára kell tehát az egyént nevelni, hogy hivatását betölthesse, hogy esze, szíve, keze helyén legyen, hogy ne szoruljon másra, hanem bizva önmagában meg tudja élni, tudjon boldogulni.

Nem egy állam van Európában, melynek földje kisebb és terméketlenebb hazánk földjénél és az ország mégis gazdagabb, mert népe munkás, dolgozik napestig és el nem fárad, mert egészséges és mert munkára nevelték. Mert amaz államokban évszázados a népoktatásügy és évszázadok óta ügyelnek a gyermekek egészségére. És az a gond, és az a fáradság, mely e munkával eltelik busásan jövedelmező beruházás.

Az egészséges, jól edzett gyermeket nem bántják betegségek, az ilyen gyermekek közt igen kicsiny a halandóság, felnövekedvén, munkaképesek és munkabírók és ezeknek utódai már is egészséges szervezetet hoznak magukkal és a harmadik-negyedik generáció már olyan, mint a vas.

Hazánkban a közegészségügy törvénye immár jó régi, idejét multta, amelyet ahogy úgy toldoznak — foltoznak miniszteri rendeletekkel. Megis látszik rajtunk, mert

hisz alig tulozunk, ha azt mondjuk, hogy az europai művelt államok közt a gyermekhalandóság, majdnem a legnagyobb nálunk. A mi különösen városunkat illeti, nálunk a szaporodás az átlagon alul van. Mindezekből azt kellene következtetni, hogy legalább azon kicsinyeknek, akik az iskolába kerülnek, kellőképp nevelik testüket is. Szörnyű családás! Csak szegyelve írjuk le, hogy városunkban, ahol az iskolaügy virágzik, a hol a város és a felekezetek oly sokat költenek kulturális czélokra, oly keveset törődnek a gyermekek testi nevelésével. Elemi iskoláink közül nem egynek a helyisége minden kritikán aluli; a városi polg. iskola épülete épen fordított arányban áll ahhoz a nemes munkához, melyet benne végeznek és mit szóljunk ahhoz, hogy az összes bajai iskolák közül csakis kettőnek, a gymnasiumnak és a tanítóképzőnek van tornaterme, míg a polgári iskolák tanulóinak meg kell elégedniük azzal a pár tornaórával, mely nekik május, június, szeptember és október havában jut, ha szép idő van! Pedig a május rendszerint nem szép, június derekán pedig vizsgák vannak.

Tarthatatlan állapot ez, melyen segíteni kell. Csak az a kérdés, hogy mi módon. Városunk anyagi helyzete nem engedi meg, hogy minden iskolájához jól felszerelt tornacsarnokot építhessen, felekezeteink sem győzik pénzzel. Itt csak közös akarattal lehet segíteni. Immár, ugyanis elodázhatlan a belvárosi elemi és polgári iskola fölépítése.

TÁRCZA.

Úri emberek.*

Írta: Milkó Izidor.

Arról volt szó tegnap egy társaságban, hogy ki az úri ember?

Az ott hallott vélemények konkluziója, az ott történt megállapodások eredménye az a cikk, mely itt következik.

Az úri ember, a kit magyarul sokan dzsentimen-nek is hívnak, olyan egyéniség, mely minden világrészben előfordul. Európában persze a legtöbb példányban, mert (daczára annak, hogy az antiszemiták is itt laknak) ez a legürőbb világrész ezen a planetán. Már tudniillik európai fogalmak szerint, — a chinaiak minden bizonyítással azt tartják, hogy Ázsia az úri emberek főhadiszállása. De bár Európában vannak viszonylag legtöbbben, azért abszolút sokan még sincsenek az úri emberek. Ha statisztikát vezetnénk róluk, valószínűleg az derülne ki, hogy nem szaporódnak oly mértékben, mint kívánatos lenne. Az úri ember nem épen gyakori spéciesz is ha nem is oly ritka, mint a fehér holló, nem is oly szaporos, mint a házinyúl.

Talán mondani se szükséges, hogy nem minden úr egyszerűen úri ember. Utóvégre is úr mindenki, a ki parancsol valakinek, s a kinek levetett kabátját még nem kell a papirosmalomba adni, — úri ember néha azok közt is találkozunk, a kik engedelmeskedni kénytelenek valakinek, s a kik az előbb említett valódi uraságok férfiruháinál olesőbb öltözékben járnak. Ritkán, vajmi ritkán, de találkozunk.

Mert ruha teszi az embert, de nem az urat, s különösen nem az úri embert. Berezik Árpád fertálymagnásának, a ki szerint „flegma és tiszta

*Mutatvány Milkó Izidor „Úri emberek“ című, most megjelent kötetéből.

gallér: az az igazi gavallér“, csak felig van igaza, — tudniillik a „flegma“ dolgában. Mert a *flegma*, helyesebben; a *nyugalom* valóban hozzátartozik az igazi úri ember lényéhez, sokkal inkább, mint a tiszta gallér, ami alatt voltaképpen kifogástalan eleganciát ért a vigjátéki firtli. A nagyon idegeskedő ember, vagy épen egy Bramarbas ritkán fogja úri ember benyomását tenni. Az indulatok és szenvedélyek fölötti uralkodás eminens tulajdonsága az ilyen kiváló és kiváltásos egyének, s Wenckheim Béla báró például, a ki évtizedekig viselte „az ország első gavallérja“ ékes titulusát, e megtisztelő czímet inkább köszönhette előkelő nyugalmanak, szuverén flegmájának, semmint a tiszta gallérjának és a bársony mentéjének meg a selyem atillának.

A flegma azonban nem toilette-czikk, hanem az ember belső lényének a dísz, felig a temperamentum, felig pedig — amennyiben az indulatok és hirtelen ítélet elfojtásában nyilvánul — a gondolkodásnak az eredménye. S gondolkozás teszi az úri embert, az úri gondolkodás. Cartesius híres mondását ekként lehetne itt alkalmazni:

„Úri módon *gondolkodom, tehát úri ember vagyok.*“

Megszoktuk, — mert minden balvélelmet és előítéletet megszokik idővel az ember, — megszoktuk, hogy a párbaj osztja kétfelé a társadalmat, s ez elmélet szerint általában gentleman-eknek szokás tartani azokat, a kik verekszenek, megkülönböztetésül az emberek ama nagyobb csoportjától, a „bourgeois“-tól, a mely, ha megsértik, az ügyvédhez vagy a járásbíróhoz szalad. Ez a meghatározás és ez a megkülönböztetés mindenkor tökéletlen volt. Akkor is, a midőn minden lovagnak kard lógott az oldalán, mert ezek között a snajdig ritterek közt is akad sok kevésbé úri gondolkodású egyén, mint ama szegény emberek között, akik félték a vitézől uraságok éles kardjaitól. Most pedig, amikor minden kabátos ember

tud vinni, most épen nem tesz a kard — a párbaj — úri emberré senkit valaminthogy az a máskülönben komoly és előkelő gondolkodású ember, a ki *elből* nem verekszik (mert ilyen is van Magyarországon négy-öt), viszont nem zárható ki az úri emberek törzskarából.

Nem, nem, a ruha és a párbaj nem, csak a gondolkodás teszi az úri embert. A ló, melyen nyargal, a kocsi, melyet kormányoz, a maitresse, a kinek kontóit fizeti, a párbaj, a melyben nem reszket a keze, a vagyon, melyet elkölt vagy szaporít, a klub, melynek tagja, s a diner, melyet eszik, ép oly kevésbé tesz valakit úri emberré mint a chevreau-czipő, a melyet hord, vagy a kabát, mely úgy áll rajta, mint a parancsolat.

Ezek mind csupa külsőségek, a melyek érintetlenül hagyják a jellemet, s ép oly kis mértékben emelhetik csak a velük pompázó közönséges lélek értékét, mint a mily kevésbé teszi nemes paripává a fényes löszerszám a haszontalan gebét. Shaksperc, ez a legnagyobb emberismerő és ez a legnagyobb emberfestő sohase jellemezte az alakjait ilyfajta külsőségekkel, iparkodott mindenkor belső sajátosságaival állítani elébünk az embert. Találón mondotta róla egy rajongója, hogy Isten után a legtöbbet teremtetett, mert ő az embert, akit az Isten egy nagylelkű perczében megalkotni jónak látott, úgy festette le, hogy e rajzban mindenki ráismert — a szomszédjára. A nagy Shakspera rájött arra, hogy az emberi jellem megítélésénél az a lényeges, hogy a kérdéses ember miként gondolkodik. Hogyha Hamlet nem járna feketében, hanem bíborvörösben vagy égszínkebben, akkor is az a melankholiás északi pesszimista lenne, a kivé őt a költő minden külsőségre való tekintet nélkül megteremté.

Az elegáns kabát s a független életmód bizonyára szintén kellékei az úri embernek, de nem egyedüli, és még csak nem is esszenciális kellékei. Két, máskülönben teljesen egyforma isme-

Ezen iskolához építsenek mintaszerűen berendezett tornacsarnokot közös erővel és azt használják az összes bajai népiskolák. Akkor lesz csak értelme iskolázatásunknak, ha a lélek mellett a testet is műveljük és egészséges munkabíró generációt nevelünk hazánknak és városunknak.

L— I.

A Bajai Jótékonykezü Leányegyesület közgyűlése.

(Sm.) Mult vasárnap délután volt a Bajai Jótékonykezü Leányegyesület harmadik évzáró közgyűlése. Páratlanul áll az egyesületek évkönyveiben azon anyagi és erkölcsi eredmény, melyet a Leányegyesület ez év végén is felmutatott. Szokva vagyunk ahhoz, midőn ezen egyesületről, illetve annak évi működéséről beszámolunk, hogy mindig dicsérőleg emlékezünk meg egy az egyesület vagyoni gyarapodásáról, mint azon jótettekről, melyeket az egylet egy-egy év alatt gyakorolt. Az idei év azonban, mint az előtünk fekvő évi jelentésből kiténik, oly emelkedést jelent az egyesület életében, mely eddig még páratlanul állt.

Az egylet első működési évében 18 gyermek kapott ellátást és 446 forint maradt feleslegül. A második évben már 40 gyermek étkezett, az évi felesleg pedig körülbelül 1000 forint volt. A mult évben pedig állandóan 60—65 gyermek kapott ebédet és az egylet vagyona ma majdnem 2000 forint, dacára annak, hogy most már sokkal drágább, kényelmesebb és természetesen drágább népkonyhai helyiséget tart fenn.

Képviselve látjuk a népkönyha látogatói között majdnem az összes bajai iskolákat, így 35 tanulót az izr. hitközség polgári és népiskolája küldött, 24 tanuló pedig a felvidéki r. kath. népiskola, az ev. református iskola, az ág. ev. népiskola, a városi polgári iskola és az alvégi r. kath. népiskola között osztott meg. Célul tűzte ki magának az egyesület, hogy felekezetekre való tekintet nélkül gyakorolja a jótéteményeket, mint az az egyesület titkárnak, Schön Ödönnek évzáró beszédéből is kiténik, hol többek között a következőket mondja: „Ne tekintsük azt, hogy ki kér tőlünk segítyt, aki éhezik az legyen szívesen látott vendég nálunk. Bocssuk ren-

delkezésre mindenünket, amink van, szorgalmunkat, munkálkodásunkat, vagyonunkat, mert csakis így közelíthetjük meg azt a fenséges célt, melyet magunknak kitűztünk és csakis akkor fog Isten áldása munkánk felett lebegni.”

És Isten áldása nem is maradhat el ott, hol Isten nevében gyakorolják a felebaráti szeretetet és a szegények gyámolítását.

Helybeli és vidéki hírek.

Iparképzési nagygyűlés. A f. évi szeptember havában városunkban tartandó iparképzési előkészítő bizottsága mult vasárnap tartotta a „Központi Szállás” dísztermében élenken látogatott szervezők ülést. **Dr. Hegedűs Aladár** polgármester elnökle az ülést. Az előző üléskor szavai után **Weisz Nándor** városi tanácsnok fejtette nagyszabásu beszédben az iparképzési célját és annak városunk iparára leendő időközbeni kihatását, minek utána a különböző bizottságok alakították meg. **Evetovics János** kaplán indítványára elhatározotott, hogy az iparosok kednek is megengedtetik, miszerint munkáikat elkülönített osztályban kiállíthassák. A különböző bizottságokba megválasztottak: **Védnök:** Schmauz Endre főispán, **Elnök:** Dr. Hegedűs Aladár polgármester, **Társelnök:** Petőfi Szutrély Lipót takarékpénztári igazgató, **Lukács Gyula** kereskedelmi és iparbanki igazgató, **Mikolits Ignác** ipartestületi elnök, **Vezértitkár:** Weisz Nándor városi tanácsnok, **iparhatósági biztos.** **Jegyzők:** Buday István városi tisztviselő, **Moder** Dezső ipartestületi jegyző, **Schmidt Ferenc** gépgyáros, **Pénztárnok:** Szücs Ödön gépgyáros. **Végrehajtó bizottság:** **Elnök:** Dr. Hegedűs Aladár polgármester, **Tagok a tisztviselők, továbbá:** **Drescher Gyula** nagykereskedő, **Erdélyi Gyula** főjegyző, **lapszerkesztő,** **Fölker Gusztáv** főgymnasiumi igazgató, **Heller Richard** polgári és iparostanoneziskolai igazgató, **Latinovits János** ügyvéd, **Dr. Lemberger Armin** ügyvéd, **lapszerkesztő,** **Meskó László** tanácsnok, **közzgazasági előadó,** **Novák Ferenc** építőmester, **Pinter Ferenc** iparos, **Scheibner Gyula** rendőrkapitány, **Scherer Sándor** állami tanítóképző igazgató, **Schmidt Márton** gépgyáros, **Szingen Károly** ácsmester, **Vojnits Dániel** apátplebános. **Szervező és gyűjtő bizottság:** **Elnök:** Petőfi Szutrély Lipót takarékpénztári igazgató, **Tagok:** Dr. Bernhard János tiszti főorvos, **Bodrogi Gyula** ügyvéd, **Borkovits Péter** iparos, **Dr. Bruck Samu** ügyvéd, **Czérnai Imre** ipartestületi alelnök, **Dely Géza** légszuszgató igazgató, **Eckert István** takarékpénztári főkönyvelő, **Fischer Pál** kereskedő, **Dr. Gál Ernő** nagybérlő, **Dr. Herman Adolf** ügyvéd, **Hesser Gyula** ügyvéd, **Kapots Ferenc** iparos, **Kniszbeck István** iparos, **Michits József** nagykereskedő, **Miovács Imre** iparos, **Müller Antal** iparos, **Nánay Lajos** nyomdatulajdonos, **Dr. Nyiraty János** ügyvéd, **Prigly Károly** kereskedelmi és iparbanki pénztárnok, **Rajkóvit Károly** nyomdatulajdonos, **Reich Vilmos** nagykereskedő, **Sárdy János** földbirtokos, **Scherk Lipót** iparos,

Tinusz István iparos, **Ifj. Utry Pál** iparos, **Ifj. Wagner Antal** könyvkereskedő. **Ünneprejező és elzállásoló bizottság:** **Elnök:** Scheiber Gyula rendőrkapitány, **Tagok:** Bayer Manó kir. albró, **Bajay Péter** birtokos, **Drescher Béla** tanár, **Evetovics János** róm. kath. lelkes, **Fehér Lőrincz** jogász, **Gebhardt Dezső** arany- és ezüstműves, **Kazal József** nyomdatulajdonos, **Kollár Agoston** könyvkereskedő, **Kollár Antal** nyomdatulajdonos, **Koller Dezső** városi tisztviselő, **Kovács Lajos** városi tisztviselő, **Kulnesics Viktor** jogász, **Manhold Gyula** iparos, **Melles Károly** dunagőzhajózási ügynök, **Mihalitska István** tanár, **Müller József** földbirtokos, **Nagel Sándor** tanár, **Nagy Péter** iparos, **Novoth István** tanító, **Nyiraty István** iparos, **Oszvald István** tanító, **Reich Gyula** kereskedő, **Scherer Rezső** városi tisztviselő, **Scherer Károly** kereskedő, **Schmidt Ferenc** gépgyáros, **Schmidt Gyula** gépgyáros, **Somogyi Emil** nagybérlő, **Schön Ödön** lapszerkesztő, **Szaday Kálmán** irodáigazgató, **Szamossy Béla** kir. adótárnok, **Szentgyörgyi Lajos** alkapitány, **Szűcs Ferenc** tanácsnok, **Taubinger Rezső** ág. h. lelkes, **Tury Ferenc** alkapitány, **Utry Lajos** iparos, **Erdős Jakab** polgári iskolai igazgató, **Weisz Rezső** tanító.

A pécs—báttaszéki vasut és a Közép-Duna áthidalásának ügye. Pécs sz. kir. város közgyűlése, melyet mult hó 23-án tartottak meg, élenk megbeszélés tárgyát képezte, s több érdekes felszólalás adott alkalmat. **János Engel József** bizottsági tag ugyanis esodálkozásának ad kifejezést, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumban nem adták meg a pécs—báttaszéki vasut az engedélyt. Kérdést intéz a polgármesterhez, mi okozta azt, hogy a kereskedelemügyi miniszter a polgármestertnek tett határozott ígérete dacára, hogy az engedélyt meg fogja adni, azt mégis megtagadta. Azt indítványozza, hogy a közgyűlés most, mikor változás állt be a miniszterium vezetésében, kérje újól az engedélyt, annál is inkább, mert minden jel arra mutat, hogy most komolyan foglalkoznak a hidépítés megvalósításával is. **Littke József** arról híztozhatja az egész közgyűlést, hogy a kereskedelemügyi miniszter egész határozottan kijelentette, hogy a baja—báttaszéki hídból nem lesz semmi! Nem lesz semmi azért, mert ez hét millió forintba kerül, a mire fedezet nincsen, de ezen hid elterelné a forgalmat a fővárostól. Magam voltam az, a ki kijelentettem, hogy köszönöm az öszinté felvilágosítást, mely után most már tudom hányadán vagyok és mihez tartsam magam. **Majorsy Imre** polgármester Engel József biz. tag felszólalására kijelenti, hogy igenis az akkori kerék, miniszter megjegyezte, hogy Pécs városának a kért előmunkálati engedélyt a pécs—báttaszéki vasut meg fogja adni. Koronatann er Fejérváry Imre báró ö méltósága, a ki vele volt a kereskedelmi miniszternél. Tény az, hogy ellenkezőleg töttént. A maga részéről is hozzájárul azon indítványhoz, hogy újól kérjék az előmunkálati engedélyt, különben pedig a tanács javaslatát ajánlja elfogadásra. **Aidinger János** orsz. képviselő szerény véleménye szerint a mi a pécs—báttaszéki vasuti tervezetlet illeti, erre nézve neki más információja van. Ezt a vasutvonalat ő is főfontosságúnak

rősünk közül bizonyára az lesz *üríb*, a ki nobilis gondolkozásán kívül ezekkel a kellemes előnyökkel is meg van áldva, szemben azzal, a ki kevesebb gondnal öltözöködik s a dolga után kénytelen járni. De, ismétlem, ez csak mellékes attributum. A kenyérkereső s a legujabb divatot ignoráló férfi is lehet úri ember, mihelyest ennek módjára szokott gondolkozni. Csak *morális* legyen a kenyérkeresete, s a ruházódása ne legyen épen *izléstelen*. Mert a morál és az izlés már lényeges feltételei az úri embernek. A fölfogás erkölcssége és a finom izlés éppen úgy hozzá tartozik a nemes — az úri — gondolkozáshoz, mint a modornak bizonyos nyugalma és előklólsége. Ez izlésnek nem kell épen kényesnek, s e modornak nem szükséges épen feszesnek lenni, — de izlés és jómódo nélkül nincsen *úr* ember. S itt a modornak megint nem a külsőségét értem, hanem a szívből eredő finomságait, a melyeket nem lehet kézikönyvekből tanulni meg.

Tudom, jól tudom, hogy nem fogom a témát megfejteni. Ehhez nem csak több hely, de több bölcseség is kellene. Aztán Chesterfield és mások (például Jules Janin is a „Chemin de traverse” című, nálunk nem nagyon ismert regényében) elmondtak már e tárgyról egyet-mást, a mit nem szeretnék ismétlni. Bizonyítani inkább csak akarom, hogy a szives olvasó, aki bizonyára úri ember, ne tartson mindenkit gentlemannek, a ki örömet párbajozik, applombbal lép föl és gigerlimódra csinálja a shake-hand-et. Ez a rettenetetlen férfiu talán igazi úri ember — hajlandó vagyok hinni, hogy az — de nem ám azért, mert a most említett dicséretes dolgokat eszeleksi, hanem mert véletlenül amúgy is megvan benne a gon-

dolkozás amaz előklólsége, mely az úri embert teszi.

De hát miben is áll tulajdonképen a gondolkozás e többször említett, de közelebb még meg nem határozott előklólsége? — kérdezik önök.

Nehéz rá felelni. Úri ember magától is tudja, megérzi. Úri emberek, valamint a szép szellemek, találkoznak. Megértik és megérik egymást. Van köztük valamelyes szabadkömüves-jelvény, a melyről egymásra ismernek, akárhol találkoznak is. A föllépés bizonyos diszkréciója, egy neme a tartózkodásnak nyájassággal párosulva, büszkeség szolgálatkészséggel enyhítve, szeretetreméltóság, a mely nem fajul hízkeldecssé, — ezek a tulajdonok hamarosan elárulják őket egymás előtt. S az igazi úri ember nem lesz öt percig se kétségben, ha egy fajbellejével kerül össze. Megismeri a szabadkömüves-jelvényről.

Azoknak a kedvéért mégis, a kiknek nincsen birtokában ez a jelvény, vagy a kik nem látják azt meg az embertársainknál (mivelhogy nem a gomblyukban hordják), ezekben a kedvéért és használatára álljon itt záradéku néhány észrevétel, a melyek egyáltalában nem tartanak igényt arra, hogy a kérdést kimerítsék. Csak szerény adatok kívánnak azok lenni az úri ember természetrajzához.

Nos, a hogy én ismerem az úri embert, a következőkről lehet ráismerni.

Szigoru erkölcsi elvei vannak, de mások iránt elnéző.

Az illendőség szabályait megtartja, de azoknak szigorú követését másoktól nem követeli.

Mindig úgy tesz, mintha kevesebbet tudna másoknál s óvakodik attól, hogy oktanni látszassék.

Ha itéletet mond, ezt oly formában teszi, hogy csak véleménynek hangzik.

A nőket tiszteli s az egész nemről mindig tisztelettel nyilatkozik. Egyesekre nézve is csak végszükség esetében tér el e paranctól.

Saját magáról csak akkor beszél, ha erre provokálják, — pénzéről, birtokáról és egyéb előnyeiről még ebben az esetben sem.

Nem vesz részt abban a szapulásban, melyben a távollevőket részesítik s ilyen esetekben védelmére kel a megtámadottnak.

A feleségét és a nővéreit, ha csak kikerülheti, nem emlegeti. Ezeknek a hire oly szent előtté, hogy még ő se hozza őket szóba.

Ha adományt vagy segítséget kérnek tőle, jó képpel adja, vagy barátságosan tagadja meg, — s ha jól tesz, azon iparkodik, hogy e cselekedetének hire ne kerüljön bele az újságba.

Megvágatja a társaságát, de a nélkül, hogy megsértené azokat, a kik nincsenek inyére.

Ha kellemetlenség éri, arra törekszik, hogy csak ő maga szenvedjen tőle, s panaszaival nem háborgatja a közönséget.

Ha titkot mond el, az mindig a magáé és sohasem a másé.

Kényes a becsületére, de talál mindig mehetséget azok számára, a kik kevésbbé kényesek a magukéra.

A barátságban hű és megbízható, az ellenségeivel szemben loyális. Ó maga nem ellensége senkinek.

Nem tud gyűlölni. Úri ember sose gyűlöl. A legnagyobb ellenszenv, a mire képes: a megvetés. S ha valakit megvet, ezt is tüntetés nélkül teszi.

Finom izlése van, de arra, a ki nincsen egy

tartja és úgy véli, hogy magának a miniszternek szájából hallotta, hogy ezen vasutvonulat, mint elsőrendű vonalat ki kell építeni és semmi sem akadályozza, hogy a városnak adja meg az engedélyt. Ellene van a magánspekulációnak, mely a városok és községek rovására a saját hasznát nézi, hanem a város saját érdekében megfelelőleg leginkább valósíthatja meg a tervet. Az államvasutak igazgatósága is az engedély megadásánál mellett van, de csak elsőrendű vasutat óhajt, mert erre nagy forgalmi feladatok várnak. Nem tudja: mi lehetett oka az engedély megtagadásának, de újabb kérelem bizonyára kedvezőbb eredménnyel fog jární. Még bélyeg sem kell a kérvényre! Azt is tudom, hogy az illetékes miniszteriumban azon nézet emelkedett érvényre, hogy ezen vasutvonalon oly fontos, hogy azt esetleg maga az állam is kiépíti. A személyváltozás, melyről úgy gondolom, hogy az az ország előnyére történt, magánvállalkozóra nem szeretné ruházni az építést, csak akkor, ha azt a város kéri föl ajánlattételre. A mi a hídépítést illeti, méltóztatnak emlékezni, hogy *Perczel Miklós* száztágu küldöttséget vezetett a miniszterem elé, és ekkor a kormány határozott enunciaciót tett, hogy a hídát kiépíti (Záray Károly dr.: Csak hogy én nem élem meg) és én azon a hídon még jární akarok. Az programmszerű enunciació volt és hogy ehhez az új miniszter ragaszkodik, tudom onnantól, mert az előmondatokat tényleg folymatban vannak. *Engel József* újlag ajánlja indítványának elfogadását, melyet el is fogadott a közgyűlés. Időközben *Dr. Lázár György*, Szeged város képviselője már benyújtotta a II. orsz. kereskedelmi kongresszus azon kérvényét melyben a közép Dunának Baja—Bátaszéknél leendő áthidalását újból szorgalmazza.

Halálozás. Már a múlt számunkban megemlékeztünk arról a fájdalmas veszteségről, melyet *Kálmán* Kolos cist. r. főgymn. tanár édes atyja elhalálozása folytán szenvedett. Az érdemes férfi haláláról következő gyászjelentést vettük: *Őrv. Kalivoda Károlyné* szül. *Sefesik Juszitina*, úgyszintén gyermekei: *Károly, Nándor, Vilma, férj: Zeinger József* névelésű férjével és *Kálmán* a magok, valamint rokonaik nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik a felejthetetlen jó férjnek, édes apának és apósának *Kalivoda Károly* úr városi képviselő testületi tagnak f. évi ápril hó 28-án reggel 9 órakor, életének 64-ik, boldog házasságának 38-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségeket átjártos felvétele után az Urban történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei f. hó 30-án vasárnap helyeztettek a helybeli római. kath. sírkertben örök nyugalomra. Szepesváralján, 1899. évi ápril hó 28-án. Áldás és béke poraira!

Hymen. *Vas Aladár* a szab. Osztály-sorsjáték igazgatóságának főkönyvelője f. hó 7-én d. e. 11 órakor tartja esketését Bpsten *Jáhudról Lajza* kisasszonynyal.

Eljegyzés. *Hecht Ignáz* f. öv. nagykeres. ápr. 31-én jegyezte el magának *Heisler Sárkát*. Heisler Jakab sükkösi birtokos leányát.

gusztuson vele, nem mondja azt, hogy páraszt. Töle jön bizonyára az a mondás: de gustibus non est disputandum.

Údváriasan hallgatja végig a fecsegőket és nem mutatja soha, hogy unatkozik.

Nem keresi az afféret, sőt — ha gyávaóság nélkül lehet — ki is kerüli őket. Ép oly távol áll a krakélertől, mint a hunyászakodótól.

Nem nézi le az újságírókat — a kik közt szintén sok úri ember van, — de nem is keresi a kedvüket azért, hogy a neve mentül többször jelenjen meg a hírlapban.

Tisztségek és választmányi lagságok után nem jár s csak oly hivatalt vállal, a melynek megistud felelni. Nem vadászkodik rendjelekre, de ha kap egyet, méltósággal tudja viselni.

Nem várja, hogy előre köszönjenek neki s üdvözl minden ismerősét — főleg, ha kisebb úrnála — abban a pillanatban, a mint észreveszi.

Nem gőgös és nem is leereszkedő. Úgy bánik mindenki vel, hogy bánás módjára az illetőnél kellemes érzetet keltsen. Tehát: érdemén felül bánik mindenki vel.

Ha ilyen emberrel fognak önök találkozni az Andrássy-uton vagy egyebütt, akkor tudhatják, hogy úri emberrel nagyon dolgok. Körülbelül ilyenformának kell neki lenni.

De mert gondolkodás teszi, csak akkor lehet fölismerni valakiben az úri embert, ha jócskán foglalkoznak vele. A gondolkodás nem lévén olyan különbség, mint a frakk vagy a bajusz, első pillanatra nem ítelhetünk róla. A gondolkodás gondolkodást követel, s jó ideig kell foglalkoznunk azzal, a kit arról akarunk megítélni, hogy minként gondolkodik,

Eljegyzés. *Kassovitz* Aron zentai vegyeskereskedő eljegyezte *Brust* Matild kisasszonyt, Brust Simon helybeli gőzmalomtulajdonos leányát.

Eljegyzés. *Goldmann Herman* helyben eljegyezte *Wiener Samu* kedves és szeretetreméltó leányát *Etelkát* Vaskuton.

A Bajai Gyümölcsészeti Egyesület ma délelőtt 11 órakor tartja a városi székház II. számu tanácstermében évi közgyűlését, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgy: Elnöki, titkári és pénztárosi jelentés. Tisztújítás.

Elhalasztott gyűlések. Ugy a bajai Gyümölcsészeti Egyesület, mint a Lökert múlt vasárnapra hirdették ezévzi közgyűlésüket, melyek azonban a tagok csekély érdeklődése miatt nem voltak megtarthatók, mivel azok nem jöttek össze határozatképes számban.

Conjuror. Amint értesülünk a pozsonyi nagy díjat, mely 8000 koronából és egy gyönyörű tiszteletdíjből áll *Hoffmann Lipót* örnagy nyerte el, az ő híres Conjuror lovával. Ezen versenylő nevéhez már egy egész sereg diadal fűződik. Örjáta nyerte el Hoffmann örnagy 1896-ban Bécsben a hadseregí akadályversenyt 2000 forint és tiszteletdíjjal. A millenniumi akadályversenyt mely a legnagyobb a monarchiában (20,000 korona) szintén Conjuroron nyerte, mostani gazdája csak az elmúlt héten Sopronban, ismét 1200 korona és tiszteletdíjjal nyert. Öszintén gratulálunk az örnagy ur ezen legújabb sikeréhez!

Gyilkosság. Krammer János helybeli szerkóvác vadházaságban élt Mehrvald Josefínnel, mely házasság azonban annyira nem volt boldog, hogy az asszony már az előző években rá is lőtt a szeretőjére. Mindennek dacára azonban továbbra is közös háztartásban maradtak. Pár hóval ezelött Krammer János hazahívta Bécsben tartózkodó Gyula nevű fiát, hogy neki a mesterségben segítsen. Az asszony és a fiú sehogysém tudtak megféni, olyannyira, hogy a „mostoha” egyszer mérges növényeket is főzött a fiú eledelébe, ki azonban szerencsére az nap nem ebedelt otthon. E hó 5-én reggel a fiú hallotta, hogy az asszony azt mondja az apjának, hogy távolítsa el hazulról és a ruháit is tartsák vissza. Ezen ügy elkeseredett Kr mmer Gyula, hogy egy forgópisztolyból négyszer rálött Mehrvald Josefínrre, kinek sérülései halálosak. A gyilkos önk nt jelentkezett a rendőrségnél, ki őt a járásbírószághoz kísérte át, Krammer védnökül Dr. Fehér János és Dr. Nyíraty János ügyvédeket kérte fel.

Pénzhamisítók a Bácskában. A b.-kulai esendőség — mint tudósítónk írja — egy pénzhamisító banda után nyomoz, amely hamis 10 forintosokat hoztak forgalomba. Ugyanis tegnaperlött a Juhászfele vendéglőben egy magas sovány, hegyes szakállu úri ember megfordult és tisztelettel fizetett. A vendéglősnek nem tűnt fel, mert az utánzat nagyon kis mértékben íl el az eredetivel és a viszájáró összeget odaadta, az úri ember pedig eltávozott. Amikor délután a vendéglős bevásárolni akart és a hamis tisztelettel az eladóknak, a tizesnek a színe nagyon gyanusnak tűnt fel, tüzetesen megvizsgálta s ekkor kitűnt, hogy hamis. A vendéglős azonnal jelentést tett a esendőrségnél és megindították a nyomozást, mint értesülünk a pénzhamisító tegnap Kis-Hegyesen járt.

Jégverés a Bácskában. Múlt hó 29-én szombaton délután — írja melykúti tudósítónk — óriási jégverés pusztította el a községgének és környékének gyümölestermését és veteményeit. Úgy 4 óra tájban sötét, viharos felhők vonultak át a község és környéke fölött. Egyszer csak záporként hullott a jég és rövid negyed óra alatt téli képet öltött az egész környék, mert 4újjnyi magas jégréteg borította el a községet és a szántóföldeket. A pusztító elem tönkretette az idej termett ügy, hogy a lakosság nagy nyomornak néz elébe.

Öngyilkosság. Balogh János vasuti gyakornok hevesen udvarolt egy szép bajai leányunk, ki azonban a szerelme ifjú ömlengéseit sehogysém volt hajlandó meghallgatni, mi Baloghot olyannyira elkeserítette, hogy e hó 3-án midőn a leányt hazakísérte zsebéből egy forgópisztolyt rántott ki és avval magát a leány háza előtt mellbe lötte. A golyó azonban nemesebb testrészeket nem érintett és így alapos a remény, hogy Balogh mihamarabb az ágyát is elhagyja.

Benzin robbanás egy kávéházban. Csak nemrég adtuk hírt arról a nagy szerencsétlenségről, amely B.-Almásn Gschösser Ede gyógyszerésztárában történt s amelyet benzin robbanás okozott, most újabbán egy másikról értesít zombori tudósítónk, amely az ottani „Korzó” kávéházban történt s csak a véletlen okozta, hogy nagyobb szerencsétlenséggel nem járt. Az esetről a következő tudósítást vettük: *Dr. Falcone Nándornak* nemrég épült palotájában van a „Korzó” kávéház, amelynek világitását a kávéház alatti pinczeben levő benzin készülék szolgálta. A készüléknél állandóan egy fu van alkalmazva, akinek az a dolga, hogy a kazánba folyton benzint utána töltson. F. hó 2-án éjjel 12 óra tájban, amikor még több vendég volt a kávéházban, óriási

füstgomoly tödült be. A vendégek figyelmessé tettek Mangliár Ede kávést, aki azonnal a pincze bejáratához szetett, ahonnan a füst tödült ki. A fu azonban már nem volt a pinczeben. Első pillanatra tudták, hogy a benzinkészülék körül lehet valami baj, időközben megérkeztek a tűzoltók is, de senki se mert a pinczébe menni, mert a kávé figyelmessé tette őket, hogy egy nagy hordó benzin van ott, mindenki attól félt, hogy felrobban és szétveti az épületet. Egyszerre nagy robbanás hallatszott és az egész épületet emeletnyi magasságban lángenger vette körül. A hordó szét pattant és a benzin szétfolyt a pinczébe és éggett. Eppen ez volt a szerencse, mert ha nem folyik szét, a benzin és a hordóban gyullad még, ugy óriási szerencsétlenséget okozott volna. A benzin elégése után a tűz is megszünt. A helyszínen Turszky főkapitány is megjelent és megejtette a vizsgálatot, amelynek során kiderült, hogy a készüléknel alkalmazott fu elfelejtett a kellő időben a kazánba utána tölteni, ez izzóvá váll és a benne levő benzin meggyulladt, ez okozta a tüzet. A főkapitány kihallgatta a fűt és a kávé ellen a vizsgálatot megindította.

A dunai halászok nyomora. A dunai halászat tudvalevőleg két hónapig tilos. Hivatalosan konstátálták, hogy Paks-Drávasarok közti vonalon legalább tizezer ember el kizárólag a halászatból, akik kereset és kenyér nélkül vannak a halászi tilalom idején. Helyzetük valósággal siralmas, ugy majdnem a koldulásra vannak kényszerítve. Képviseletükben Apáti, Batma, Mohács, Dunaszekes, Baja, Tolna és Paks halászai közül körülbelül százhuszan — mint nekünk táviratozzák — ma Mohács on gyűlést tartottak s elhatározták, hogy Darányi földművelésügyi miniszterhez küldöttséget küldenek, amely a tilalom sürgős enyhítését kérelmezi. A halászok kérelmit támogatására megnyerték kerületeik képviselőinek a támogatását. A küldöttséget Jagies József mohácsi orsz. képviselő vezeti a miniszter elé.

A gőzgepezelőket és a kazánfűtőket vizsgáló zombori bizottság f. évi május hó 17-én fogja legközelebről Bpsterben vizsgálatait a m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében. (Megyeház.) — A vizsgálatra jelentkezni óhajtók, kellően felszerelvényekkel, a m. kir. államépitészeti hivatalhoz intézzék. A vizsgálatra jelentkezőknek igazolniuk kell: 1. hogy a 18. életévet betöltötték, (ifjabb egyének keresztlevelemel); 2. hogy magyar honossággal bírnak; 3. hogy erkölcsileg kifogástalan életűek, (a 2. és 3. alattiak azonegy bizonyítványba is foglalhatók); 4. hogy fűtött kazán, illetőleg dolgozó gőzgepel mellett, gépezet felügyelete alatt legalább hat hónapon át dolgoztak. (Az erről szóló magánbizonyítvány az előjáróság által is megerősítendő.) — Együttel arra is figyelmeztetnek a jelentkezők, hogy a gépezetjelöltktől az állam hivatalos nyelvének oly mérvben való ismerete kívántatik meg, hogy a kiadott kazánügyi rendeleteket teljesen megérthessék: magyarul olvasni, írni, beszélni tudjanak. A kazánfűtőjelöltktől csak az állam nyelvének megértése s a számok olvasása kívántatik meg.

Szenzációs letartóztatás. Krötzer Istvánt az újvidéki részvénytársaság vezérigazgatóját megéjtelt kihallgatás után Rehák Ferenc központi vizsgálobíró letartóztatá. A letartóztatás oka nem az volt, mert a gőzmalom pénzét elbőrzte és a társulat könyvet hamisan vette, amint azt ő maga az utolsóelőtti közgyűlésen beismerte, hanem azért, mert a vizsgálat kiderítette, hogy Weisz Vilmosnak, a vizsgálati fogságban levő takarékszintári könyvelőnek felbujtója ő volt. Hisz a gőzmalom igazgatósága panaszt sem tett Krötzer ellen, sőt beavatottak azt is tudni vélik, hogy Krötzer volt kiszemelve az új részvénytársaság újabb vezérigazgatójának is.

Csikókiállítás. A „Zentai Gazdakör” f. évi május hó 22-én, pünkösd másodnapján d. u. 3 órakor a Buzapácz-téren díjazással egybekötött csikókiállítást tart. Kiállítatók: egy éves csikók nemi különbség nélkül, továbbá két és három éves kancza-csikók; végül négy—öt éves anyakanczak első csikójukkal elővezetve. Bejelentések pünkösd első napjának déli 12 óráig fogadtatnak el a Gazdakör helyiségében.

Negyedik magy. kir. szabadalmazott osztály-sorsjáték. Az előtűnk fekvő tervezet szerint május hó 18-án és 19-én lesz az I. osztály huzása és figyelmeztetjük különösen olvasóinkat, hogy a nyeresi esélyeket csak akkor lehet ezen sorsjátéknál teljesen kiaknázni, ha már az első nsztálnál megkezdjük a játékokat. Amint különböző helyről értesülünk a sorsjegyek iránti kereslet épen oly élénk és nagy, mint az első játéknál volt és azért tanácsos, hogy minél előbb egy sorsjegy birtokba jussunk. Az I. osztályu sorsjegyek árai 1/4 sorsjegy 6 ft., — 1/2 sorsjegy 3 ft., — 1/4 sorsjegy 1 ft 50, 1/8 sorsjegy 75 krajczár. Ha a különböző felárúsítók felett személt tartunk, akkor az előtűnk ismerős Török A. és Tsa zéget. Budapest, Váci-körút 4/a, mint szolid bankházat, mely nagy szerencsével játszik, bizván ajánlhatjuk. Aki tehát Török A. és Társánál Váci-körút 4/a. alatt vásárolja sorsjegyét, az az a legjobb kezekben van.

CSARNOK.

Virágfakadás.

Hugom halálára.

Elbőrlt-e hát az életéd világa?
Ébredő tavasznak ifju szép virága?!...
Édes álmaidnak nincs több ebredése,
Annyi szép reménynek vége szakadt, vége?!...
A te tavaszodnak nem volt virulása,
S a te ifjúságod kora címűlása
Mennyi boldogságot vitt örökre sirba,
Oh, szegény virágszál, ifjan leszakítva!...
Oh, mily fájdalom volt elsrátni téged
S nincs remény se többé, együtt lenni véled!
Hív szeretteid már mind hiába hívnak,
Őrök hívé lettél esőndes néma sírnak.
Ugy tűnél el mint a hulló csillag fénye,
Amely alig éledt s leröppent az éjbe,
Nem derült valóra édes földi álmód,
Nem adott az élet neked boldogságot,
Zsenge tavaszodban nemes ifju melked
Titkos szárnyalással szebb jövőn merengett...
Vágyaidnak ezrélt mind a sirba vitted
S itt maradt a bánat hív szeretteidnek,
Oh, a halál véled szőnyű nagyot vettet,
Amikor tavaszszal szép bimbót letépett!...
Oh, ha ez a bimbó kivirágzott volna,
Ékessége fényt és dicsőséget szórna,
Nem egy ifju lány tűnt el csupán véled,
Elrepült egy áldott, szép művészi lelek,
Műved kis csoportja, mit nekünk hagytaál itt,
Rólad fog regélni nekünk mindhalálig.
Ott ragyog kezdednek alkotó vonása,
A te nemes lelked ékes vallomása!
Nyugodj hát a sirban, nyugodj drága gyermek,
Nincs több szenvedése ifju életednek.
Őrök álmaidban legyen a hant áldott,
Melyen könnyeinkkel ápolunk virágot!...

Somlyó Sándor.

Kohn Schwerin Götz.

A bajai zsidó hitközség legkiválóbb rabbi-jának, ki az ő idejében mint tudós és jellemes férfiú európai hírnevet örvendett és aki 47 év óta nyugossza örök álmát, unokája Dr. Kohn Sámuel bpesti rabbi megírta és kiadta (elétrajzát.*) Szövegátot velünk tenni olvasóinknak, midőn a műből néhány szemelvényt közre adunk, hogy jellemezzük a század elején és közepén uralkodó viszonyokat:

I. Zsidó házasságkötés száz év előtt.

A bajai hitközség egyik legtekintélyesebb tagja Müller M. L. terménykereskedő volt. Gazdag, jótékony és jámbor ember, ki azzal desekedett, hogy kiváló rabbi tanítványa volt és szabad idejét a rabbinikus tudományok tanulmányozásával töltötte. — A szomszédos rabbi mint tudós férfit nagyra becsülték és így támadt Müllerben a vágy, hogy leányát minél fényesebben házasítsa ki, azaz minél „finomabb bachurt fogadjon vejévé”, akinek semmi dolga sem volt, mint „tanulni” és tanítani, mert összes szükségleteiről az após gondoskodik. Azonban, mint kereskedő, aki a pesti vásárokon sok mindent látott, megkívánta, hogy leendő vője bizonyos fokú világi műveltséggel is bírjon.

Ilyen férfit ajánlott neki Preisinger Dávid bonyhádi iskolamester, aki házasságkövetéssel is foglalkozott a „prágai Lachur, Götz Schwerin” személyében, kit a következőképen jellemezett: „a generációban páratlan éles eszű, tudós és nagyon kitűnő, világi műveltséggel is ékesített fiatal ember, kinek jó irálya van és aki több nyelvet alaposan ért, és hozzá nem is szegény mert legalább száz arany készpénze van”. Minthogy Götz-öt mások is fölötte dícsérték megegyeztek, hogy G. a legközelebbi pesti vásáron megjelenik és találkozik Müllerrel. Ha egymásnak megtetszenek Götz Bajára utazik, ha nem, akkor Müller fizet uti költség ezimén 10 aranyat Götznek. A találkozás 1796. márcziusán az akkori pesti rabbi házában megtörtént és ezen találkozással kezdetüket vették Müller és Götz között a talmudi vitatkozások, melyek napokon át csekély megszakításokkal reggeltől estig tartottak. Müller önféjű és indulatos természetű kereskedő, aki gazdagsá-

gára és tudására nagyon ráértott volt, azt szerette volna, hogy mindig az ővé legyen az utolsó szó és nem bírta elviselni, hogy leendő veje sikeresen ezáfolta meg az ő állításait és halomra döntötte legszemleesebb ötleteit. Nővere inc-elkedesei és Götz macakassága — kinek önértette és igazság-szeretete nem engedte, hogy apósának látszólagos győzelmet engedjen — mindjobban ingerelték Müllert úgy, hogy a vitát nem ritkán oly sértő modorban folytatta, hogy Götz néhányszor kijelentette, hogy a tárgyalásokat megszakítottaknak tekintti. Azonban Müller e vitatkozások alatt megismervén vejének kiváló tulajdonságait elvitte magával Bajára. Hogy az első találkozás a leendő jegyesek közt milyen volt, arról a család hagyományai mitse tudt, de annál nagyobb híre maradt azon zajos jeleneteknek, melyek a talmudi vitatkozásokot kísérték és melyek Baján újra elkezdődtek. Müller, aki itt házigazdának érezte magát, és akit gyakran egész sereg részint szakértő, részint kíváncsi hallgató vett körül, még inkább szerette volna, ha vejét legyőzheti, de sikertelenül. Azt beszélik, hogy a vita hevében néha belevitt az ütközetbe egy erős kezzel forgatott székét is, melylyel a jövődöbéli vőlegényt megfenyegette. Végre 1796. május 2-án megtörtént az eljegyzés és Götz Prágába utazott, hogy ügyét rendezze, honnan 1797-ben visszatérvén aug. 17-én ülte meg lakodalmát.

II. Kohn Schwerin Götz, mint bíró.

E század elején a rabbi nemcsak az egyházi ügyekben, hanem az izraeliták közt felőrdülő bármely vitás ügy is az ő ítélőszékük elé került és ők döntöttek apellata nélkül. Götz, mint bácsmegeye rabbija sokszor volt abban a helyzetben, hogy ítélezzék és ítéleteit mindig a legtisztább humanizmus jellemezte. Ha pl. vala mely asszonynak férje eltűnt, úgy Götz Schwerin sem költséget, sem fáradságot nem sajnált, hogy

a férjet kikutassa, vagy halálát kipuhatólhassa és lehetővé tegye, hogy az asszony férjhez mehessen. A vallani nem akarókat megeskette és ezt oly sok külsőséggel tette, hogy az illető valott, ha volt vallani valója. Hadd álljon itt két eset, mely őt mint az asszonyok védőjét jellemzi. Az egyik D... n egy Baja melletti faluban történt. Egy gazdag, de tudatlan és durva férfi többször megverte feleségét, ki Götz Schwerinnél keresett segítséget. A rabbi a férfit maga elé idézte, de a férfi meg nem jelent. Végre a rabbi megyei pandurokkal hozatta maga elé. Itt a férfiú kihívóan és szemtelenül viselkedett, sőt kijelentette, hogy ha a feleségét veri, ahhoz joga van, mert az Irás azt mondja a nőnek; és ő — a férj — uralkodni fog fölötte. (M. I. 3. 16.) Mire az ősz rabbi ráförmedt. „Te tudatlan! nekem akarod magyarázni e szavak értelmét? Te mered mondani, hogy a szent törvény megengedi a feleség bántalmazását? Ezzel úgy ütötte pofon a jeles biblia magyarázó, hogy soká megemlegette és nem bántotta többé a feleségét. A másik eset a következő: Y. tekintélyes bajai férfiú elvett egy szép derek de szegény leányt feleségül. A szerelmi mámor hamar elmúlt és a férj elakart válni feleségétől. Kohn Schwerinhez fordult tehát, de a tudós és jámbor rabbi elutasította kérésével. Nemsokára elkövetkezett a zsidók egyik ünnepe melyen ajándékokkal szoktak kedveskedni. Y. úr, ki minden évben 10 frtot szokott a rabbinak küldeni, ez évben 100 frtot küldött. A rabbi tudta, hogy mi akar ez lenni, felváltotta a 100-ast kifogott magának 10 frtot és a többit átadta fiának és elküldte Y. hez a következő üzenettel; „azt üzeni édes apám Y. urnak, tartsa meg a pénzt és a feleségét.” És a fiu nagy társaság előtt adta át az üzenetet, melynek volt is foganatja, mert a férj soká élt boldog házasságban élettársával,

VALÓDI
LINOLEUM
Fontos háziasszonyoknak!
Törv. védve.
puha padlóra minden színben.

Nincs többé ragadós szobapadló! Linoleum padlózománcz egy óra alatt keményre szárad, gyönyörű fénye van és elérhetlen tartóssága.

Többször megtörtént, hogy az Eisenstädter-féle Linoleum helyett utánzatokat kaptak a vevők, figyelmeztetjük tehát a t. vevő közönséget, hogy mindig és csakis Eisenstädter-féle Linoleumot kérjen a vas lovag védjeggyel.

LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR
EISENSTÄDTER TESTVÉREK, Bécs.

Baján kapható:

Gludovátz Ferencz utóda

és

Lerner Antal uraknál.

AZ „ANKER”

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. kerület Deák-tér 6-ik szám (Anker-udvar), a társaság saját házában.

Összes vagyón 1898. végén	65 millió forint.
Biztosítási állomány 1898. végén	243 millió forint.
Eddigi kifizetések	143 millió forint.

A nyereségyrészesüléssel 1 biztosítottak A osztalékterv szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kaptak készpénzben kifizetve.

B osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) 1897, 1898. és 1899. években az összes — az egész biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjnak 9%, 12% és 15%-a fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Mindennemű haláleseti, életeseti és járadék biztosítás.

Prospectussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők,) valamint a társaság ügynökei.

Helyi képviselők: Rotter és Weichand.

*) Kohn Schwerin Götz bajai és bácsmegeyei főrabbi élet- és korrajz (1760—1782). Irta: Dr. Kohn Sámuel. Ára 1 frt. Budapest, 1899. Singer és Wolfner.

Le Griffon

valódi francia

szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Egy jó házból való fiú

tanonczul

felvétetik.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Egy másfél éves egészséges

árva leánygyermek

jószivü emberekhez örökbe adandó.

Czím a kiadóhivatalban.

The Premier Cycle Co. Lim^d.

Coventry (Angolország)

Eger (Csehország)

Norinberg-Doos

A continens

legnagyobb

kerékpárgyára.

Képviselő: **STEINER KÁROLY BAJÁN.**

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziaszer ellentétül az idő megrövidítésének, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájtalomcsillapító beürzőfősként alkalmazták köszvényél, csuszánál, tágszagrafnál és megfűléskénél és az orvosok által vedőrszélre sokre is mindig gyákrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyákkorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házaszer, melynek egy háztartásban senkinek hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 fr. áron kapható minden gyógyszertárban és minden nagyvárosban. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá kell lenni, mert több kisebbbirtéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzék nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

BERNDORFER EDE

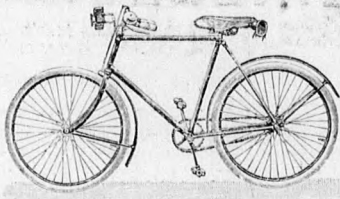
→ divat-, illatszert- és kerékpár raktára BAJÁN. ←

Raktáron tartok állandóan

valódi angol

és legjobbnak elismert gyártmányú női-, férfi- és gyermek gépeket a legjutányosabb árban és a legelőnyösebb részletfizetések mellett.

Javítások gyorsan és jutányosan eszközöltetnek.

Mindennemű kerékpár felszerelések raktáron tartatnak.

Ajánlom továbbá dűsan felszerelt divat- és toilette különlegességeimet. Illatszerek, keztük, kezdett himzése, himző pamutok, selymek legnagyobb választékban.

Nap- és esernyők legnagyobb gyári raktára.

Nagy kerékpár-iskola megnyitás!

(Iskola-utca, 458. sz. saját házamban.)

Ingyenes oktatás a kerékpározásban.

Szives tudomásul

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a fővárosban hosszabb ideig tett tapasztalataim folytán raktáramat

SAJÁTKÉSZITMÉNYÜ KEMÉNYFA-BUTOROKKAL

rendeztem be, melyek csinos kivitele- és tartósságáért kezeskedem. — Vállalkozom különböző stíli butorok elkészítésére u. m.: angol, barock, renaissance, empire, ó-német, magyar, ébenfa rézbetétekkel stb. stb., továbbá elvállalok épületmunkákat, falburkolatokat, iskola-, templom-, gyógyszer-tár- és bolti berendezéseket, oltárokat, kirakatokat, ugyszinten tekeasztalokat (kegel és karambolra.)

Tekeasztalok áthuzását és átalakítását helyben és vidéken elvállalom.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

INCZÉDI BÉLA
asztalos

Baján, fő-utca 138. szám Diezendi-fele házban.

Szenzáció!

Butor-eladás!

Szenzáció!

Szenzáció!

Szenzáció!

40⁰-al olcsóbb mint máskor!

Azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy **saját készítményü.** kizárólag **szolid és száraz fából** készült butoraimat u. m. háló-, szalon-, ebédlő- és szoba berendezéseket, barock, ó-német renaissance és angol stylusban **minden versenyt kizáró áron** adhatok és pedig:

Hálószoza fekete márvány matt vagy félmatt	135 frt.	Kredencz fekete márvány matt vagy félmatt	50 frt.
Hálószoza fekete márvány faragott	175 frt.	Kredencz „ „ faragott	60 frt.
Hálószoza „ „ angol stylben	180 frt.	Kredencz „ „ nyitott középpel	70 frt.
Hálószoza „ „ oszlopos	200 frt.	Kredencz „ „ oszlopos nyitott középpel	80 frt.
Hálószoza „ „ barock	330 frt.	Kredencz „ „ 3 ajtós oszlopos	125 frt.
Salon garnitur selyem szövet	100 frt.	Ebédlovány kupolával valódi szőnyeg	75 frt.
„ „ plüs	120 frt.	Consol tükör oszlopos magas	45 frt.
„ „ bouret	75 frt.	Könyvszekrény faragott	32 frt.

Ebédlo asztal, íróasztal, trumeau, szalon asztal, varró asztal, otománok, képek, tükrök, hajlitott butorok, vasbutorok, matraczok stb.

BARNA ALBERT

kárpitós és diszitó butorraktára Baján.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve. Egy évi jótállás.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

Az összes 50.000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

A nyeremények részletes beosztása a következő:

	jutalom	Korona
1	nyer. á	600000
1	nyer. á	400000
1	nyer. á	200000
2	nyer. á	100000
1	nyer. á	90000
1	nyer. á	80000
1	nyer. á	70000
2	nyer. á	60000
1	nyer. á	40000
5	nyer. á	20000
1	nyer. á	25000
7	nyer. á	20000
3	nyer. á	15000
31	nyer. á	10000
67	nyer. á	5000
3	nyer. á	3000
432	nyer. á	2000
763	nyer. á	1000
1238	nyer. á	500
90	nyer. á	300
31700	nyer. á	200
3900	nyer. á	170
4900	nyer. á	130
50	nyer. á	100
3900	nyer. á	80
2900	nyer. á	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

A negyedik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nem-sokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **ujból** 50,000 nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyereségi esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen **tizenhárom millió 160.000** koronát sor-solnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény a leg-szerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél **eredeti sors-jegyeket a tervszerinti eredeti árban** és pedig:

egy egész 1-ső oszt. eredeti sorsjegyet	6.— frt
„ fél „ „ „ „	3.— „
„ negyed „ „ „ „	1.50 „
„ nyolczad „ „ „ „	— .75 „

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban**

f. évi május 18. és 19-ig

mely napon a huzás van, hozzánk beküldeni.

Török A. ÉS TSA.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték

főelárusítói

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőink-nek: rövid idő alatt körülbelül egy és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt { utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím.

2133.

tlkvi 899.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. járásbíróság mint tlkvi hatóság részéről közhírré tételik, miszerint **Tury Mátvás** tisztli ügyész által képviselt, a zombori m. kir. pénzügyigazgatóságnak — **Polyákovits Sándor** és neje **Pinczei Teréz** bajai lakosok ellen az árverés 52 frt 07 kr. tőke, 7 frt 35 kr. lejárt kamatkövetelés, ennek 1898. évi márczius hó 19-től járó 5 % kamatai 8 frt 14 kr. eddig megállapított 7 frt 50 kr. ezuttal és megfelerülendő költségeknek kielégítés végett az 1881. évi LX. t.-cz. 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén levő, a bajai 780. sz. betétben A. I. alatt felvett 1380. és 1381. hrsz. a. felvett 100. ö. i. számú ház és beltelekre 760 frt. kikiáltási árban ezennel elrendel-tetik és annak a kebelbeli tlkvi árverési helyiségben Mikolics-féle ház leendő meg-tartására az **1899. évi június hó 23-ik nap-jának d. u. 3 órája** kitzetetik, mely alkalom-mal a jelzett ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy ovadékképes pap-pirban a kiküldöttnek átadni.

A kir. járásbíróság mint tlkvi hatóság. Baján, 1899. évi márcz. hó 21-ik napján.

Temmer,

kir. albiró

Egy

különbejáratu szoba

kerestetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.